

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om midtvejsevaluering af LIFE-programmet**(sonderende udtalelse)**

(2017/C 173/02)

Ordfører: **Lutz RIBBE**

Anmodning om udtalelse	25.8.2016
Retsgrundlag	Artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Præsidiets beslutning	15.3.2016
Kompetence	Sektionen for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø
Vedtaget i sektionen	6.2.2017
Vedtaget på plenarforsamlingen	23.2.2017
Plenarforsamling	nr. 523
Resultat af afstemningen	169/25/18
(for/imod/hverken for eller imod):	

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg (EØSU) opfordrer endnu en gang ⁽¹⁾ og med eftertryk til, at der bibeholdes og videreudvikles et selvstændigt EU-finansieringsprogram for miljø, beskyttelse og styrkelse af biodiversiteten, ressourceeffektivitet, bæredygtig udvikling, kommunikation og information samt fremme af ikkestatslige miljøorganisationer.

1.2. LIFE har de seneste 25 år haft en afgørende betydning for den europæiske miljøpolitik — og i stigende grad også for bæredygtighedspolitikken. Det kan i dag med rette betegnes som en uundværlig del af EU's miljøpolitik, idet denne netop i høj grad er blevet styrket af LIFE.

1.3. Denne styrkelse har fundet sted på to fronter. LIFE-projekterne har

- a) umiddelbart ført til direkte og synlige succeser. Således kunne f.eks. specifikke truede arter, der er beskyttet i henhold til EU-lovgivningen, beskyttes mod at uddø ved hjælp af LIFE-finansierede projekter;
- b) overfor den lokale befolkning kunnet anskueliggøre de positive elementer i EU's miljøpolitik og den nytteværdi politikken har for mennesket, miljøet og naturen. LIFE er således blevet en slags »formidler« mellem EU-politikken og »borgernes og regionernes Europa«. I disse tider, hvor der i stadig stigende grad spørges ind til Europas merværdi, spiller dette en særlig rolle.

1.4. LIFE-programmet, som især har vundet anerkendelse som følge af dets konstante tilpasning til nye udfordringer, har endvidere vist et stort potentiale for og en stor vilje i civilsamfundet til at engagere sig i gennemførelsen og videreudviklingen af EU's miljø- og bæredygtighedspolitik. Gennemførelsen af EU-lovgivningen omfatter langt mere end blot en lovgivningsmæssig retsakt, som medlemsstaterne har en forpligtelse til at eksekvere. Miljø- og bæredygtighedspolitikken står og falder med borgernes accept, den skal være gennemsigtig og formidles på en gennemsigtig måde. Også her yder LIFE et helt afgørende bidrag.

⁽¹⁾ EØSU's udtalelse EUT C 191 af 29.6.2012, s. 111.

1.5. LIFE-projekter afslører ofte også på direkte eller indirekte vis de modsigelser, der er at finde i politiske afgørelser, også på EU-plan. Selvom dette måske kan stille nogle beslutningstagere i en vanskelig situation, skal det anses som et værdifuldt bidrag, der i sidste ende vil kunne medføre en bedre integration af miljøbeskyttelsen inden for andre politikområder.

1.6. Gennemførelsen af FN's 2030-dagsorden (målene for bæredygtig udvikling) i europæisk politik udgør en af de store udfordringer, som EU kommer til at stå over for i de kommende år. LIFE vil skulle spille en understøttende rolle i den henseende. I den forbindelse er målet ikke blot at finde frem til de mest effektive gennemførelsesmetoder i en tæt dialog med arbejdsmarkedsparterne og civilsamfundsgrupperne. Det drejer sig også om at få mange af Kommissionens tjenestegrene og — overført til medlemsstatsniveauet — mange ministerier, myndigheder og instanser, som hidtil har anset bæredygtighedspolitik for et område, de ikke har haft direkte berøring med, til at tænke på en ny måde for at få den meget omtalte integration af natur- og miljøbeskyttelsen inddraget på andre politikområder.

1.7. EØSU anbefaler en række ændringer:

- LIFE-programmet bør blive det centrale instrument i finansieringen af Natura 2000-nettet. Den tilgang, der blev valgt i forhold til først og fremmest at organisere finansieringen af Natura 2000-nettet via EU-fondene for regional udvikling og via den anden søjle i den fælles landbrugspolitik, må anses som utilstrækkelig. Udvalget henviser i den forbindelse til sin udtalelse ⁽²⁾ og støtter en relevant formålsbestemt videreudvikling af LIFE-programmet. I denne forbindelse er det vigtigt at sikre sammenhæng mellem alle støtteforanstaltninger, så det undgås, at der ydes modstridende eller dobbelt støtte fra andre EU-fonde.
- Det bør undersøges, hvordan det bedre kan lykkes at gøre LIFE-støttede projekter til reelle »pilotprojekter«, dvs. efterligne dem andre steder i Europa — så vidt muligt uden yderligere støtte.
- Klassiske forskningsprojekter bør ikke støttes af LIFE for at sikre en endnu skarpere afgrænsning til Horisont 2020.

1.8. Den klimapolitiske del bør udbygges yderligere, først og fremmest med henblik på eventuelle tilpasningsforanstaltninger, som særligt udsatte borgere, landbrugere, byer/kommuner og regioner kan iværksætte.

2. Baggrund

2.1. LIFE-programmet, der blev introduceret i 1992, er EU's vigtigste program til miljøfremme. Programmet har til formål at beskytte biodiversiteten og levestederne (navnlig ved hjælp af Natura 2000-nettet) samt fremme ressourceeffektivitet, klimabeskyttelse, kommunikation og information. LIFE har fået tildelt ca. 3,456 mia. EUR i perioden 2014-2020 sammenlignet med omkring 2 mia. EUR i den foregående syvårige periode.

2.2. Programmet har følgende overordnede mål:

- at bidrage til opbygningen af en ressourceeffektiv og klimaresistent økonomi med lav CO₂-udledning samt til miljøbeskyttelsen og bevarelsen af den biologiske mangfoldighed;
- bedre miljøpolitik, bedre gennemførelse og kontrol af EU's miljølovgivning samt en større hensyntagen til de miljø- og klimapolitiske mål inden for andre politikområder og i de offentlige og private organisationers praksis;
- bedre miljø- og klimaforvaltning på alle niveauer, navnlig gennem inddragelsen af civilsamfund, ngo'er og lokale aktører;
- støtte til gennemførelsen af det syvende miljøhandlingsprogram og — i fremtiden — gennemførelsen af FN's 2030-dagsorden i den europæiske politik.

⁽²⁾ Jf. EØSU's udtalelse »EU's biodiversitetspolitik« EUT C 487 af 28.12.2016, s. 14.

2.3. Sammenlignet med støtteperioden 2007-2013 har LIFE-programmet nu en lang række nye kendetegn:

- etablering af delprogrammet »klimapolitik«;
- indførelse af den nye projektkategori »integrerede projekter« ud over de »traditionelle« projekter, projekter til kapacitetsopbygning og forberedende projekter;
- Indførelse af finansielle instrumenter, navnlig faciliteten til finansiering af naturkapital (NCFF), der har fokus på økosystemtjenester og beskyttelse af naturkapitalen, samt instrumentet til privatfinansiering af energieffektivitet (PF4EE);
- en gradvis opgivelse af den nationale tildeling af projekter: Fra 2018 vælges projekterne udelukkende med udgangspunkt i deres egnethed og uagtet deres geografiske fordeling (dette gælder for de traditionelle projekter);
- Kommissionen gennemfører fra nu af programmet via Forvaltningsorganet for Små og Mellemstore Virksomheder (EASME).

2.4. I støtteperioden 2014-2020 er LIFE udformet som følger:

- delprogrammet »miljø« med fokus på »miljø og ressourceeffektivitet«, »natur og biodiversitet« og »forvaltningspraksis og information«, som får tildelt omkring 75 % af budgetmidlerne (2 592 mio. EUR);
- delprogrammet »klimapolitik« med fokus på »klimabeskyttelse«, »tilpasning til klimaændringer« og »forvaltningspraksis og information«, som får tildelt omkring 25 % af budgetmidlerne (864 mio. EUR).

2.5. Kommissionen foretager inden den 30. juni 2017 en midtvejsevaluering af LIFE-programmet, og den har anmodet EØSU og Regionsudvalget om at udtale sig om den nye udformning af LIFE, under hensyntagen til ændringerne i 2014, inden denne midtvejsevaluering offentliggøres.

3. Udvalgets generelle bemærkninger

3.1. EØSU vurderer, at det stadig er for tidligt at komme med en kvalificeret »midtvejsevaluering« af den aktuelle programfase, idet de første projekter under den nye programfase først blev fastlagt i 2015, og langt den største del af disse projekter endnu ikke er blevet afsluttet, og da slet ikke vil kunne evalueres. Udvalget ønsker imidlertid alligevel — set i lyset af vurderingen af de hidtidige programfaser — at yde et første bidrag til LIFE-programmets udformning i støtteperioden 2021-2028.

Hidtidige resultater og merværdi samt LIFE's begrænsninger

3.2. LIFE har de seneste 25 år haft en afgørende betydning for den europæiske miljøpolitik — og i stigende grad også for bæredygtighedspolitikken. LIFE har ydet et ekstremt vigtigt bidrag til biodiversitetsbeskyttelsen. Det kan i dag med rette betegnes som en uundværlig del af EU's miljøpolitik, idet denne netop i høj grad er blevet styrket af LIFE.

3.3. Denne styrkelse har fundet sted på to fronter. LIFE-projekterne har

- a) umiddelbart ført til direkte og synlige succeser. Således kunne f.eks. specifikke truede arter, der er beskyttet i henhold til EU-lovgivningen, beskyttes mod at uddø ved hjælp af LIFE-finansierede projekter. Som eksempel kan nævnes projekterne til beskyttelse af den europæiske ibis og stortrappen. LIFE var og er ofte stadig den eneste finansieringsmulighed, idet medlemsstaterne tit ikke har indført passende beskyttelsesprogrammer eller ikke har udvist interesse for sådanne programmer;
- b) overfor den lokale befolkning kunnet anskueliggøre de positive elementer i EU's miljøpolitik og den nytteværdi politikken har for mennesket, miljøet og naturen. LIFE er således blevet en slags »formidler« mellem EU-politikken og »borgernes og regionernes Europa«. I disse tider, hvor der i stadig stigende grad spørges ind til Europas merværdi, spiller dette en særlig rolle.

3.4. LIFE har med mange af de projekter, der hidtil er blevet støttet, vist et stort potentiale og en stor vilje i civilsamfundet til at engagere sig i gennemførelsen og videreudviklingen af EU's miljø- og bæredygtighedspolitik. Gennemførelsen af EU-lovgivningen omfatter langt mere end blot en lovgivningsmæssig retsakt, som medlemsstaterne har en forpligtelse til at eksekvere. Miljø- og bæredygtighedspolitikken står og falder med borgernes accept, den skal være gennemsigtig og formidles på en gennemsigtig måde. Også her yder LIFE-programmet et helt afgørende og uundværligt bidrag.

3.5. LIFE-projekter afslører ofte også på direkte eller indirekte vis de modsigelser, der er at finde i politiske afgørelser, også på EU-plan. Selvom dette måske kan stille nogle beslutningstagere i en vanskelig situation, skal det anses som et værdifuldt bidrag, der i sidste ende vil kunne medføre en bedre integration af miljøbeskyttelsen inden for andre politikområder.

3.6. Og dermed er vi også nået frem til LIFE-programmets begrænsninger: LIFE kan og bør ikke påtage sig at afhjælpe de mangler, der skyldes en mangelfuld gennemførelse af den eksisterende miljølovgivning eller en manglende hensyntagen til de miljømæssige behov på andre politikområder. Dette kan beskrives med udgangspunkt i tre eksempler:

3.6.1. LIFE kan eksempelvis bidrage til at tydeliggøre over for offentligheden, at EU's luftkvalitetspolitik hovedsageligt har til formål at nedbringe den sundhedsmæssige fare, som befolkningen udsættes for på grund af skadelige stoffer. LIFE er dog ikke i stand til at løse konflikter såsom de eksisterende konflikter i f.eks. Tyskland mellem miljø- og trafikpolitikkerne, hvor nøglespørgsmålet er, hvilket aspekt der skal prioriteres (beskyttelsen af bybefolkningens sundhed mod partikler eller bilisternes ret til fri mobilitet).

3.6.2. LIFE har bl.a. via projektet »Urban Bees«⁽³⁾ på bedste vis demonstreret over for den brede befolkning, hvor stor betydning bestøvere har, hvilke risici de er udsat for, og hvilke muligheder der findes for at beskytte dem. Risiciene, eksempelvis som følge af specifikke landbrugspraksisser eller godkendelser af sprøjtemidler, der potentielt er farlige for bier, kan kun reduceres, hvis andre EU-tjenestegrene arbejder tilstrækkeligt hårdt for sagen, og det gældende forsigtighedsprincip anvendes på konsekvent vis.

3.6.3. Siden 1999 har Østrig finansieret et vellykket program til beskyttelse af en truet fiskeart på globalt plan, nemlig donaulaksen⁽⁴⁾. Finansieringen stammer fra offentlige midler på i alt 45 mio. EUR — hvoraf en del stammer fra LIFE-programmet. Savaflodens afvandingsområde er udbredelsescentrum for denne art. En aktuel studie viser, at der er planer om at etablere omkring 600 vandkraftværker i donaulaksens udbredelsesområde. Eksperterne går ud fra, at bestanden af donaulaks vil blive reduceret med op til 70 % som følge af disse indgreb. Nogle af vandkraftværkerne etableres med støtte fra EU-midler.

3.7. Derfor bifaldes det også, at LIFE nu i højere grad fokuserer på en bedre gennemførelse af lovgivningen, ikke kun hos de relevante myndigheder, men også hos de kontrollerende instanser.

Udvikling af LIFE-programmet

3.8. EØSU glæder sig over den store fleksibilitet og tilpasningsevne set i forholde til nye udfordringer og de afledte erfaringer, som vedvarende har kendetegnet LIFE-programmet de seneste år. Dette afspejles også i den nye budgetperiode 2014-2020:

— fokus på lande med større gennemførelsesunderskud;

— afskaffelse af nationale kvoter;

— bedre deltagelsesmuligheder for virksomheder;

— stærkere vægtning af innovation;

⁽³⁾ <http://urbanbees.eu/>

⁽⁴⁾ Beskyttet i henhold til bilag II til FFH-direktivet.

- flere synergieffekter med andre programmer, begyndende med de nye integrerede projekter, der blev indført i 2014. EØSU glæder sig i den forbindelse over, at der er blevet taget højde for udvalgets anbefaling ⁽⁵⁾ af en klar opdeling af budgetmidlerne til »traditionelle« og »integrerede« projekter;
- anvendelse af helt nye finansielle instrumenter på miljøområdet (PF4EE, NCFE);
- etablering af en klimadimension.

4. EØSU's anbefalinger

Bibeholdelse og styrkelse af LIFE

4.1. Programmer kan altid blive bedre. EØSU bekræfter ⁽⁶⁾ dog i første omgang sin eftertrykkelige støtte til videreførelsen af dette rent budgetteknisk separate finansieringsprogram ud over den aktuelle budgetperiode. På trods af de mange positive fremskridt og på trods af de retningsvisende beslutninger (bl.a. FN's 2030-dagsorden, klimaaftalerne fra Paris, EU's biodiversitetsstrategi) er miljøproblemerne langt fra blevet løst, og omstillingen i retning af en ressourcebesparende, lavemissions- og biodiversitetsbeskyttende EU-politik er endnu ikke blevet indledt på vellykket vis, hvorfor der stadig er brug for denne videreførelse. Det modsatte er tilfældet: Kommissionen og Det Europæiske Miljøagentur anfører selv i flere rapporter, at der p.t. er tale om en stigning i belastningsgraden ⁽⁷⁾.

4.2. Det fremgår tydeligt af analyserne inden for rammerne af REFIT-processen for naturbeskyttelsesdirektiverne, at den lovmæssige ramme har en hensigtsmæssig udformning, men at de finansielle midler til en målrettet forvaltning af Natura 2000-nettet langt fra er tilstrækkelige. Denne grundlæggende opgave, som er en del af biodiversitetsbeskyttelsen i Europa, skal hurtigst muligt sikres en passende finansiering.

4.3. LIFE-programmets kontinuitet er afgørende for EU-miljøpolitikens effekt og troværdighed. Dette skal sikres gennem den horisontale integration af det syvende miljøhandlingsprogram, FN's bæredygtighedsdagsorden og klimaaftalerne fra Paris inden for alle europæiske politikområder og finansieringsprogrammer. EØSU minder om, at udvalget flere gange har støttet et miljøorienteret og mere retfærdigt europæisk semester.

Konsekvenser af 2014-ændringerne

4.4. Indførelsen af to nye finansieringsinstrumenter som pilotprojekter i LIFE-programmet var en fornyelse, som EØSU hilser velkommen. Det er for tidligt at udtale sig om denne tilgang, da der først lige er blevet truffet beslutning om de første projekter fra de to faciliteter (faciliteten til finansiering af naturkapital (NCFE) og instrumentet til privatfinansiering af energieffektivitet (PF4EE)), og de endnu ikke er blevet gennemført.

4.5. Denne tilgang er udtryk for en helt ny kurs til skabelse af innovative finansieringsmuligheder for naturbeskyttelsesprojekter og energieffektivitetsprojekter hos mindre private investorer. Dette er en nødvendighed, idet de klassiske finansieringsformer ofte har fået tilsvarende projekter til at mislykkes.

4.6. Pt. er det svært at sige, hvor succesfuld denne programdel i sidste ende bliver, hvorvidt det etablerede samarbejde med EIB viser sig at understøtte målopfølgelsen, hvorvidt ansøgningsproceduren er tilstrækkelig enkel og finansieringsbetingelserne, herunder anvendelsen af risikokapital, er passende. Det er grunden til, at EØSU anmoder om, at der fremlægges en meget detaljeret evaluering af denne del af det nye LIFE-program på et senere tidspunkt.

4.7. Kommissionen bør i sin egen evaluering endvidere undersøge, hvordan det i givet fald bedre vil kunne lykkes at omdanne LIFE-støttede projekter til reelle »pilotprojekter«, dvs. efterligne dem andre steder i Europa med udgangspunkt i overførsel af knowhow og økonomisk gennemførlighed — så vidt muligt uden yderligere støtte. Et tiltag kunne bestå i at få projektaktører fra særligt succesfulde projekter til i en senere projektfase at besvare netop dette spørgsmål.

⁽⁵⁾ EØSU's udtalelse EUT C 191 af 29.6.2012, s. 111.

⁽⁶⁾ EØSU's udtalelse EUT C 191 af 29.6.2012, s. 111.

⁽⁷⁾ *The European environment — state and outlook 2015: synthesis report*, Det Europæiske Miljøagentur, København, 2015.

4.8. EØSU opfatter LIFE som en finansieringsfacilitet til gennemførelse af EU-foranstaltninger og -politikker og ikke som et program primært til finansiering af projekter af national interesse. Der kan uden tvivl være tilfælde, hvor de LIFE-projekter, der ansøges om fra civilsamfundsorganisationers side, f.eks. er af europæisk, men i mindre grad af national interesse. Medfinansieringsspørgsmålet skal fremover løses på en måde, som sikrer, at de pågældende projekter ikke mislykkes som følge af afvisningen af en national medfinansiering (EØSU har kendskab til sådanne sager). Desuden opfordrer EØSU Kommissionen til at undersøge om der, navnlig for NGO'er, kan anvendes højere medfinansieringssatser. Især for NGO'er udgør egenandelen ofte en hindring, der er vanskelig at overvinde. Hertil kommer, at disse midler ofte stammer fra offentlige budgetter og de medfinansierende myndigheder ofte fører en tydelig »udvælgelsespolitik«.

Integrerede projekter/komplementaritet med andre af EU's politikområder

4.9. De såkaldte »integrerede projekter« udgør en særlig form, der er blevet udviklet inden for rammerne af LIFE, og EØSU påskønner deres betydning. »Belgian Nature Integrated Project (BNIP)«, som omfatter Belgiens samlede areal, integrerer 28 interessenter, fremmer 18 specielle beskyttelsesprojekter, 48 klart afgrænsede tiltag og i alt over 300 forvaltningsplaner (f.eks. på Natura 2000-området), er et godt eksempel på et sådant projekt. Projektet har samlet 52 medarbejdere i syv forskellige teams. Der er på vellykket vis blevet bygget bro mellem de forskellige EU-finansieringspuljer, der er adgang til, og de nationale ressourcer.

I fremtiden bør netop disse indholdsmæssige og strukturelle forbindelser udbygges yderligere. Eksempelvis bør der skabes potentielle synergieffekter mellem LIFE og en mere miljøvenlig fælles landbrugspolitik.

Nye opgaver for LIFE

4.10. Der er dog ikke blot forbedringspotentiale, hvad angår den indholdsmæssige forbindelse mellem LIFE og den fælles landbrugspolitik. Der er under alle omstændigheder brug for væsentlige nye administrative eller budgettekniske tiltag.

4.11. Hidtil har EU-fondene for regional udvikling og den anden søjle i den fælles landbrugspolitik udgjort det centrale instrument til finansiering af Natura 2000-nettet. Dette tager udgangspunkt i et forslag fra Kommissionen fra 2004 ⁽⁸⁾. EØSU støttede på daværende tidspunkt forslaget, under forudsætning af at der også ville blive stillet formålsbestemte midler af en tilstrækkelig størrelse til rådighed inden for de førnævnte fonde. Idet dette ikke har været tilfældet, anser EØSU strategien for at være utilstrækkelig ⁽⁹⁾.

4.12. De midler, der hidtil er blevet stillet til rådighed, dækker ikke engang tilnærmelsesvis de beløb, der er nødvendige for at kompensere for de standarder, der gælder på naturbeskyttelsesområdet, og for at kunne udarbejde forvaltningsplaner og gennemføre de nødvendige foranstaltninger. Natura 2000 udgør et klassisk opgaveområde underlagt EU's ansvar, hvorfor budgettet også her skal skabe klarhed.

4.13. Udvalget foreslår i stedet for, at alle midler til gennemførelse og opretholdelse af »Natura 2000-nettet« i den næste budgetperiode findes i LIFE-programmet, og at programmets budget forøges i tråd hermed. Udvalget anmoder endvidere Kommissionen om at afklare internt, hvorvidt LIFE ikke også ville være et passende instrument til gennemførelse af »de transeuropæiske net Grøn infrastruktur« ⁽¹⁰⁾. Det vil i så fald være nødvendigt at vurdere finansieringsbehovet og opfylde det. I denne forbindelse er det vigtigt at sikre sammenhæng mellem alle støtteforanstaltninger, så det undgås, at der ydes modstridende eller dobbelt støtte fra andre EU-fonde.

4.14. EØSU understreger, at finansieringen af Natura 2000-nettet udgør en grundlæggende investering i en vigtig del af Europas grønne infrastruktur, som munder ud i en øget livskvalitet, højere miljøkvalitet og højere lokale indtægter.

4.15. Gennemførelsen af målene for bæredygtig udvikling i henhold til FN's 2030-dagsorden i europæisk politik vil medføre et krav om grundlæggende ændringer i de politiske tilgange i Europa ⁽¹¹⁾. Det er endvidere nødvendigt

a) med en delvis radikal nytænkning, navnlig i de af Kommissionens tjenestegrene, som hidtil har arbejdet meget lidt aktivt og målorienteret med bæredygtighedspolitikken;

⁽⁸⁾ COM(2004) 431 af 15.7.2004 om »Finansiering af Natura 2000«.

⁽⁹⁾ Jf. EØSU's udtalelse, EUT C 487 af 28.12.2016, s. 14.

⁽¹⁰⁾ http://ec.europa.eu/environment/nature/ecosystems/strategy/index_en.htm

⁽¹¹⁾ Jf. EØSU's udtalelse EUT C 117 af 30.4.2004 s. 22 og EØSU's udtalelse EUT C 487 af 28.12.2016, s. 41.

b) med en helt ny governancetilgang, der går i retning af en mere omfattende deltagelse fra civilsamfundsaktørernes side og en højere grad af bottom up-tilgange.

4.16. EØSU anbefaler Kommissionen at skabe nye aktiviteter og projektmuligheder i den nye LIFE-fase efter 2020 til styrkelse af de krav, der er anført i 4.15.

4.17. Spørgsmålet er, om det i fremtiden ikke vil være mest hensigtsmæssigt at benytte Kommissionens klassiske forskningsmidler til de klassiske forskningsprojekter, der tidligere delvist er blevet finansieret via LIFE. Dette ville skabe en klar afgrænsning til Horisont 2020.

4.18. Den del af LIFE-programmet, der vedrører klimapolitiske spørgsmål, bør udbygges yderligere, først og fremmest med henblik på eventuelle tilpasningsforanstaltninger, som særligt udsatte borgere, landbrugere, byer/kommuner og regioner kan iværksætte.

Bruxelles, den 23. februar 2017.

Georges DASSIS
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

BILAG
til udvalgets udtalelse

Følgende ændringsforslag blev forkastet, men opnåede dog mindst en fjerdedel af de afgivne stemmer:

Punkt 3.6.2

Ændres som følger:

LIFE har bl.a. via projektet »Urban Bees«⁽¹²⁾ på bedste vis demonstreret over for den brede befolkning, hvor stor betydning bestøvere har, hvilke risici de er udsat for, og hvilke muligheder der findes for at beskytte dem. Risiciene, eksempelvis som følge af specifikke u hensigtsmæssige landbrugspraksisser eller godkendelser af sprøjtemidler, der potentielt er farlige for bier, kan ~~kun~~ reduceres, hvis andre EU-tjenestegrene arbejder tilstrækkeligt hårdt for sagen, og det gældende forsigtighedsprincip anvendes på ~~konsekvent~~ passende vis.

⁽¹²⁾ <http://urbanbees.eu/>

Begrundelse

Det europæiske landbrug er uden tvivl underlagt den mest stringente håndhævelse af reglerne om dyrevelfærd, miljøbeskyttelse og forvaltning af jordbund og vandløb. Landbruget i Europa er underlagt de højeste standarder på globalt niveau, og samtidig er der tale om »krydsoverensstemmelse«, dvs. alle europæiske landbrugere er forpligtet til at overholde disse kriterier.

Derudover er godkendelsen af plantebeskyttelsesmidler underlagt overvågnings- og kontrolprocedurer forvaltet af Den Europæiske Fødevarermyndighed og skal derfor bør være videnskabeligt funderet og baseret på en risikoanalyse af sandsynligheden for skade. Dette er udgangspunktet for en korrekt anvendelse af forsigtighedsprincippet.

Afstemningsresultat

For: 75
Imod: 95
Hverken for eller imod: 33